nősíthető ügye. Vajon milyen a pedagóguslélek tanév végi hogyléte? A riporter kíváncsiságával Prékop Mária szembesült.

(Somogyi Tibor felvétele)

Mondjam azt, hogy ön hétszer próbált pedagógus? Cirka harminc éve van ezen a pályán, volt tanítónő Dernőn, igazgatóhelyettes, majd iskolaigazgató Rozsnyón, pár évig a szakminisztériumban főosztályvezető, most pedig kis másodikosokat tanít Pozsonyban; tapasztalata tehát csurig. Pedagógusnak lenni ebben az országban remény vagy küzdelem?

Feleljem azt, hogy attól függ, honnan nézem? Tény, hogy a kilencvenes évek elején egészen más légkörben és a környezetükben még másként forgolódó gyerekeket kezdtem tanítani. Szívügyem ez a szép szakma, ami az emberben jó esetben hivatássá nemesedik. Ezért ha a gyerekeket látom magam körül, akkor remény. De ha a mindennapok többi velejáróját nézem, akkor küszködés. Ha pedig az utóbbi két fárasztó esztendő, a járványidő vesződségeire gondolok, akkor inkább küzdelem.

Aki itt tanítónőként/tanítóként nem akar pályaelhagyó lenni, annak sok sebet kell kapnia?

Jó, ha vannak vértjei meg pajzsai. Az ezernyi bajmolódás közben ez védheti meg attól, hogy örökre kedvét szegjék a napi gondok, hogy beletemetkezzen a pedagóguslét nehézségeibe. Ennél sokkal jobb a gyerekekre összpontosítani. Az ő lelkesedésük, az örömük ránk is átragad. A tanítóember lelkét ez tartja egyensúlyban. Hiszen ha nem ezt tudatosítom magamban, akár kilátástalannak is tűnhet ez a pálya. Mert egyre kevésbé érzem azt, hogy foganatja, pozitív visszhangja van annak, amit százszor is elmondunk, amiért során csak a feladataira koncentrál, s megtanulja enyhe felülnézetből is kezelni az oktatásügy bajaiból eredő kihívásokat.

Azt miképpen lehet elviselni, ha az egymásnak odadörgölő pártok és a társadalmi közömbösség visszafogja a pedagógust annak szakmai ambícióiban?

Úgy, hogy az ember a nagyszámú gond dacára sem zuhan önmagába. Inkább azt tartja szem előtt, hogy ha becsülettel elvégzi mindazt, ami az oktatásban és a nevelésben egy pedagógus dolga, akkor évek múltán mérhető lesz a munkájának eredménye. Amikor majd kiderül, mivé lettek az egykori tanítványai, megtalálták és megállják-e a helyüket az életben. Addig pedig naponta a jól sikerült tanítási órák apró örömei maradnak. Persze, ahol akár csak egy kicsit is komolyabban jön szóba a tananyag, költségét. Az iskolában napi szinten kell olyan alapvető dolgokkal megbirkózni, ami köszönőviszonyban sincs az oktatással. Ez már nem pedagógia meg edukáció, hanem merő létfenntartás.

A központilag hozzáférhető adatok szerint országosan 1600 tanerő hiányzik, az iskolaügyi szaktárca becslése szerint 2025-ben itt 8000 pedagógiai munkaerő is hiányozhat!

Tanerőket szerezni és a jól elvégzett munkájuk értékén bérezni őket tényleg külön művészet. A szakközépiskolákban pedig egyenesen riasztó a helyzet, a mérnöktanárokból ordító a hiány. Mára szinte odaveszett a tanári pálya presztízse, a közéletben valaha volt rangja. Oda jutottunk, hogy például a nevelési tantárgyak többségét manapság szakképesítetlen erők tanítják. De még húsz-harminc éve az is elképoktatás prioritás. De ezt nemcsak meghirdetni kéne, hanem a választási ciklusokat átívelően, és a pedagógustársadalmat bevonva ebbe, átlátni is. Na, ez hiányzik itt nálunk. Enélkül viszont társadalmilag bajosan várható szemléleti változás. Meg hát a pedagógus is csak ember, aki egy nyugodt, biztonságos, távlatokat kínáló, gyarapodó országban akar élni és tanítani. Aki nem akar örökké harcban állni a lenézett oktatásügy egyre mélyülő gondjaival. Ehhez kell valami alapvető megegyezés. Mert arra épülően az előrelépésnek is megvan az esélye.

Szlovákiában ez miért nem működik?

Mivelhogy itt az oktatás szakmai-társadalmi tekintélye mellékvágányra sodródott. Itt bárki szakértő, közben elértéktelenedtek a reális tények. Az lett a fontos, kinek van iga-

Akár a béremelések helyett, a pénzminiszter most előállt a saját sedre módján kiagyalt, öntözőkanna-rendszerrel szórandó és tanévente kis híján félmilliárdba kerülő szakkörpénz ügyével!...

Mondjam őszintén, hogy jobb, ha erről nem is kérdezi a véleményemet? Hiszen szakköri tevékenységben, beleértve az erre költhető szerényebb támogatást, eddig sem volt hiány. Viszont ezt a mostani hamari ötletet nem előzte meg egyetlen felmérés, szakmai elemzés sem. Ködbe vész, ki szolgáltathatna szakköri tevékenységet, köteles-e erkölcsi bizonyítványt bemutatni, találomra miért éppen 60 euró lenne a havi fejpénz, és az hogyan költhető el annak értékén például Várhosszúréten Rozsnyó mellett, illetve miért lehet akár kevés is Pozsonyban. Januártól bárki nevenincs azt mondhatja minden előzetes tapasztalat, képzettség, szakmai tanúsítvány nélkül is, hogy ő szakkört alakít? Az sem tisztázott, hogy ezzel mit oldunk meg, ha az oktatásügynek ezer egyéb gondja van. Tudjuk is, hol szorít a cipő, ehelyett kidobunk milliókat egy kidolgozatlan éceszre. Máskor sokkal olcsóbb dolgokat óvatoskodva és évekig tesztelünk, most viszont 400 millióból megteszünk egy nagy valamit, csak nem tudjuk, mit! Nem akarok jóslatokba bocsátkozni, de amit mostanáig erről tudni lehet, az nem működőképes.

Az efféle gondok „csupán" azért aggasztók akár duplán is, mert az oktatás, a nevelés, a képzés eleve nehéz műfaj, és éppen a jó iskola lehet a pedagógia művészetének helye.

Igen. Ideális esetben igen. És hogy a pedagógia művészet is, az szépen hangzik. Feltéve, ha diákjainak a tárgyi tudás mellett az érzelmi intelligenciát is biztosítani tudja.